

Motion till riksdagen 2021/22:3777

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

Ökat samarbete för mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att alla människor ska ha rätt till sin sexualitet utan att riskera att utsättas för övergrepp, diskriminering eller våld eller dödas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att konverteringsterapi ska upphöra liksom klassificeringen av hbtqi-personer som kriminella samt att fler länder bör införa antidiskrimineringslagstiftning och kriminalisera hatbrott mot hbtqi-personer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer bör motverka hedersrelaterat våld och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer ska verka för att främja SRHR och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att den politiska oppositionen i Belarus ska frigges och att den belarusiska regimen lever upp till sina internationella åtaganden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i samarbete med andra länder bör ta initiativ till och arbeta för att Kina respekterar mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva frågan om Rysslands frigivande av oppositionspolitiker, inklusive Aleksej Navalnyj, i alla de organ där Sverige är verksamt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta inom EU i syfte att förmå EU att aktivt arbeta för att den negativa utvecklingen i Turkiet upphör och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att de allra allvarligaste brotten mot mänskligheten förs fram för avgörande i Internationella brottmålsdomstolen (ICC) och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s sanktionsregim för mänskliga rättigheter bör utvidgas till att omfatta korruption och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige via de internationella organisationer där Sverige är verksamt aktivt bör arbeta för den fria tanken och akademisk frihet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer bör verka för såväl fria medier som att journalister inte ska drabbas av förföljelse och i de fall journalister är fängslade att dessa frigges, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering bör tillämpa alla tillgängliga metoder för att möjliggöra att Dawit Isaak och Gui Minhai per omgående frisläpps och återvänder till Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer bör verka för att de länder som utsätter sin befolkning för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott ställs till ansvar för sitt handlande och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt tillsammans med andra länder i EU ska verka för att närma sig USA i den allians av demokratier som president Biden sagt sig vilja knyta närmare USA och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i de internationella organisationer där Sverige är medlem inklusive EU, ska vara en stark och tydlig röst för rättsstatens principer och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges agerande på den internationella arenan ska vara förutsägbart, balanserat och transparent samt värna rättsstatens principer och marknadsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges ambassader aktivt bör arbeta för att mänskliga rättigheter implementeras i de länder där Sverige är aktivt med ett speciellt fokus på flickors och kvinnors rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges ambassader, i länder som använt pandemin som ursäkt för att införa undantagstillstånd och satt demokratiska principer och mänskliga rättigheter på undantag, bör verka för att demokratiska principer och mänskliga rättigheter tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett aktivt svenskt engagemang för reformer av OSSE och Europarådets verksamhet och beslutsprocesser och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering aktivt bör arbeta för att värderingar om rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och utveckling samt tillväxt ska utgöra självklara beståndsdelar i det internationella arbetet med genomförandet av Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska inkludera arbete mot människohandel i internationella avtal samt i diplomatiska relationer med andra länder och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik ska grundas i svenska intressen. I arbetet med att tillvarata dessa ska våra gemensamma värderingar rörande mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, rättsstat samt marknadsekonomi vara vägledande.

Vi ska under alla omständigheter försvara Sveriges frihet, säkerhet och rätt till självbestämmande samt främja stabilitet och säkerhet i vårt närområde. Vidare ska vi verka för att solidaritet och integration inom EU och Norden bevaras och stärks samt främja en regelbaserad världsordning.

En värld med fler liberala demokratier skulle också vara en säkrare och rikare värld. Mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling är både ett mål och ett medel för att uppnå säkerhet och välstånd.

Individen har omätbart egenvärde och oavhändliga fri- och rättigheter som bäst tillgodoses genom demokrati och dess institutioner. I det utrikespolitiska arbetet för demokrati och frihet är, med andra ord, det svenska intresset och de svenska värderingarna ofta tätt sammanflätade.

Ytterligare ett intresse är vårt gemensamma välstånd. Svensk konkurrenskraft, innovation och handel är en förutsättning för jobb och tillväxt. Det är ett självändamål att ett mindre och starkt handelsberoende land som i stort sett bara kan konkurrera med kvalitet försvarar dessa strategiska intressen. Det kräver nära samarbete med andra länder och möjligheten att upprätthålla flöden med andra länder och regioner.

De mänskliga rättigheterna

De mänskliga rättigheterna ligger till grund för det fria samhället och är i många länder inskrivna i landets konstitution. De mänskliga rättigheterna är uttryckta i Förenta nationernas deklaration och de mänskliga rättigheterna återfinns också i Europa-konventionen.

I det ideala samhället respekterar staten de mänskliga rättigheterna; alla medborgare har samma grundläggande fri- och rättigheter oavsett ålder, kön och etnicitet. Människor med olika ursprung, yrken, intressen och identiteter lever tillsammans och olika politiska och religiösa uppfattningar respekteras. Detta idealsamhälle existerar inte, men Moderaterna anser att detta är en viktig vision att arbeta för att uppnå. Mänskliga rättigheter är universella och icke förhandlingsbara. Som förtroendevalda har vi att försvara dessa och arbeta för att också de som lever under regimer som inte respekterar de mänskliga rättigheterna idag skall respektera dem i framtiden.

I arbetet med att tillvarata Sveriges intressen ska våra gemensamma värderingar gällande mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, rättsstat samt marknadsekonomi alltid vara vägledande. De grundläggande allmängiltiga rättigheterna såsom rätten till sin religion, mötesfrihet, det fria ordet samt tryck- och yttrandefrihet behöver försvaras. Ingen person skall behöva utstå diskriminering på grund av etnisk tillhörighet eller politiskt engagemang.

Kränkningar av kvinnors rättigheter är ett av de största hindren för jämställdhet samt demokratisk och ekonomisk utveckling i världen. Kvinnor drabbas ofta särskilt hårt av krig, naturkatastrofer, låg utvecklingsnivå och fattigdom. FN-resolutionerna 1325 och 1820 om kvinnors och barns situation i väpnade konflikter är viktiga verktyg i kampen mot flera av dessa problem. Det finns stora utmaningar när det gäller att minska mödradödligheten i världen och även rörande kvinnors och ungdomars sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR). Stigma, våld och diskriminering gentemot hbtqi-personer bidrar till risk för exkludering i ett stort antal samhällen. Sverige bör aktivt arbeta för att alla människor skall ha rätt till sin sexualitet utan att riskera att utsättas för övergrepp, diskriminering eller våld eller dödas. Sverige bör i det internationella arbetet vara tydligt med alla människors rätt till sin sexualitet och identitet utan risk för att utsättas för diskriminering, våld eller mord. Enligt World Pride 2021 är samkönade relationer kriminellt i fler än 70 länder, i sex länder är samkönade relationer belagt med dödsstraff. Konverteringsterapi av hbtqi-personer tillämpas i ett flertal länder. Sverige bör aktivt arbeta för att konverteringsterapi ska upphöra liksom klassificeringen av hbtqi-personer som kriminella samt att fler länder bör införa antidiskrimineringslagstiftning och kriminalisera hatbrott mot hbtqi-personer.

Hedersrelaterat våld förekommer världen över och Sverige kan här göra en viktig insats för att verka för att våldet upphör genom att se till att debatten hålls levande, att kvinnor utbildas om sina rättigheter men också att lagstiftning ändras så att den förbjuder hedersrelaterat våld, att människor ändrar sedvänjor och förhållningssätt och att ingen flicka eller kvinna skall behöva riskera att sätta livet till för att familjen av någon anledning anser sin heder vara hotad på grund av en familjemedlems agerande.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är en central punkt i Agenda 2030. För att detta skall göras möjligt måste flickors och kvinnors positioner i samhället stärkas, flickor ges rätt till utbildning och kvinnor rätt att äga och till arbete. Barnäktenskap måste upphöra liksom andra människors kontroll över kvinnors sexualitet. Mödradödligheten måste minska och kvinnors rätt till preventivmedel stärkas. Könstympling är tyvärr fortfarande förekommande och är ett brott mot de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna. Ingreppet sker inte på någon medicinsk grund, görs ofta utan bedövning och kan leda till döden. Oftast är det flickor i åldern 4–14 år som utsätts för könstympling, men även spädbarn och vuxna kvinnor könstymplas.

Antisemitismen är ett problem och Sverige måste aktivt bekämpa denna, varhelst antisemitism förekommer, nationellt eller internationellt.

Belarus är sedan presidentvalet 2020 en alltmer hårdför diktatur som inte skyr några medel för att nå sina syften. Människor fängslas, torteras och avrättas, flygplan tvingas ned och flyktingar utnyttjas – allt för att regimen skall behålla makten. EU måste enas om kraftfulla restriktioner gentemot Belarus; de ekonomiska sanktioner som kan uppnås måste ha som syfte att införa demokrati och tillämpa respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. De demokratiska grannländer som utsätts för hot och oönskad aktivitet från Belarus måste få stöd från EU för att på fredlig väg förmå Belarus att upphöra med sitt oönskade agerande.

Kinas agerande i WHO vid coronapandemins utbrott tydliggör även hur det styrande kommunistpartiet prioriterar maktpolitik och fåfänga före medborgares och omvärldens hälsa. Särskilt påtagligt är det i det kinesiska förhållningssättet mot Taiwan som, på grund av Kina, ej tillåts delta i världshälsokongressen trots sin framgångsrika hantering av pandemin. Taiwan har också anklagat Kina för att ha försökt stoppa Taiwans försök

att köpa vaccin från omvärlden. Det ligger i den fria världens intresse att stärka Taiwans möjligheter att delta i internationella fora såsom exempelvis WHO.

Världen nås regelbundet av nyheter om hur Kina bryter mot de mänskliga rättigheterna i Hongkong. Politiska partier förbjuds, politiskt engagerade medborgare och deras anhöriga hotas och fängslas, medier är inte längre fria och journalister har fängslats. De kinesiska myndigheternas regler för vilka tv-program som får sändas via allmänna medier är ett gravt exempel på hur en regim använder public service för att påverka medborgarna och tvinga på dem statens samhällssyn. Tibet visar att Kina inte respekterar mänskliga rättigheter såsom religionsfrihet.

Ryssland utvecklas mot en alltmer totalitär stat där regimens maktfullkomlighet leder till förtryck och åsidosättande av de mänskliga rättigheterna. Rapporter om fängslande och tortyr av oppositionella är frekvent förekommande. Aleksej Navalnyjs öde följs världen över. Sverige bör driva frågan om Rysslands frigivande av oppositionspolitiker, inklusive Aleksej Navalnyj, i alla de organ där Sverige är verksamt. Listan över oppositionella som fått sätta livet till under Putins ledarskap är omfattande och inkluderar oppositionsledaren Boris Nemtsov och journalisten Anna Politkovskaja. Under Putins tid vid makten har inte ens ryska medborgare i exil gått säkra. År 2006 giftmördades den förre KGB-agenten Aleksandr Litvinenko i London. Det finns också personer som utsatts för mordförsök men mot alla odds överlevt såsom den före detta dubbelagenten Sergej Skripal och hans dotter Julia som överlevde nervgiftsattacken i Salisbury 2018 och Vladimir Kara-Murza, som utsatts för två giftattacker.

Varje eftergift till Kreml bör uteslutas så länge Ryssland inte respekterar mänskliga rättigheter, fortsätter att mörda och hota, invadera grannländer och föra aktivt krig såsom i Ukraina. Ryssland bryter mot den europeiska säkerhetsordningen genom att inte respektera Ukrainas rätt till sitt internationellt överenskomna territorium.

Rättssäkerheten i Turkiet brister i många avseenden. Rättsstatens principer har försvagats och de funktioner som granskar makten har urholkats. Oppositionella politiker har frihetsberövats på oklara grunder. Amnesty International uppskattade år 2020 att över 130 000 offentligtanställda, inklusive läkare, sjuksköterskor, lärare och poliser, avskedats från sina tjänster. Efter folkomröstningen år 2017 har människorättsaktivister och journalister fått det allt svårare. Den amerikanska organisationen Committee to Protect Journalists (CPJ) anför att sedan 1992 har 25 journalister mördats i Turkiet. Reportrar utan gränser rankar landet år 2021 på plats 153 av 180 i sitt World Press Freedom Index och menar bland annat att den turkiska staten kontrollerar 90 procent av nationella medier.

I den kurdiska delen av Turkiet finns det ett stort antal kurdiska borgmästare tillhörande oppositionspartiet Folkens demokratiska parti (HDP) vilka har frihetsberövats på godtyckliga grunder. HDP:s tidigare partiledare Selahattin Demirtaş arresterades av polis i november år 2016 och är sedan dess fängslad.

Situationen för mänskliga rättigheter i Mellanöstern är på tillbakagång. Det senaste katastrofområdet för mänskliga rättigheter är Afghanistan. Afghanistan har under flera år varit det största mottagarlandet av svenskt bistånd. Omkring 14 miljarder kronor har de senaste 20 åren gått till insatser i Afghanistan ämnade att bygga upp civilsamhället och stärka arbetet för demokrati. Efter att talibanerna tog över makten sommaren 2021 har många framsteg som gjorts gått förlorade. Det är otvetydigt så att den afghanska befolkningen generellt är högre utbildad i dag än för 20 år sedan, men risken är stor att möjligheten till utbildning kommer att begränsas av talibanerna, framför allt för flickor. Risken är stor att Afghanistan utvecklas mot en humanitär katastrof som slår hårt mot

befolkningen, vilket kommer att skapa en situation som får konsekvenser för hela regionen.

Rapporter gör gällande att hanteringen av resurser från utlandet genomsyrats av omfattande korruption, vilket är förödande för tilltron i allmänhet till all form av interventioner såväl för mänskliga rättigheter som för rättsstatens principer. Transparens och uppföljning har brutit vad gäller omvärldens engagemang i Afghanistan. Detta får inte återupprepas. Ingen blir hjälpt av att övergrepp mot mänskliga rättigheter ersätts med andra former av övergrepp.

Iran räknas som en av världens mest hårdföra diktaturer. Den fria demokratiska världen behöver enas i ett gemensamt förhållningssätt och gemensamma sanktioner gentemot Iran så länge regimen inte följer internationella överenskommelser och utsätter landets befolkning för övergrepp.

Den akademiska friheten är i många länder ställd under hot. Organisationer som granskar den akademiska friheten, exempelvis Scholars at Risk, åskådliggör i sina rapporter hur den akademiska friheten begränsas. Den akademiska friheten är specificerad i flera standarder för mänskliga rättigheter. Den akademiska friheten bygger på rätten till åsiktsfrihet och yttranderätt och rätten till utbildning, rörelsefrihet och mötesfrihet. Scholars at Risks rapport för 2020 redovisar 341 attacker mot forskare, studenter och akademiska institutioner i 58 olika länder, vilket är en tydlig indikation på att den akademiska friheten är under press på många håll världen över. Sverige bör via de internationella organisationer där vårt land är verksamt aktivt arbeta för den fria tanken och akademisk frihet.

Brott mot mänskligheten är svåra att leda i bevis och svåra att bestraffa. För att Sverige inte skall utvecklas till en fristad för personer som begått allvarliga brott mot mänskliga rättigheter bör Sverige aktivt arbeta för att begränsa och stoppa dessa i det internationella arbetet, använda sig av arbetet i de internationella organisationer där Sverige är medlem men också för att de allra allvarligaste brotten mot mänskligheten förs fram för avgörande i Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Sanktioner mot människorättsbrott (så kallade Magnitskijsanktioner) bör utvidgas till att omfatta även korruption, för att komma åt korrupta personer som upprätthåller förtryckande regimer.

På många håll i världen är fria medier under hårt tryck. Fängslade journalister, nedstängningar av tidningar och blockader av hemsidor tillhör vanligheterna i auktoritära regimer. Mediefrihet bör inkludera såväl traditionella medier som internet. En utmärkt medielagstiftning är inte tillräckligt, utan den måste också efterföljas. Sverige har en viktig uppgift att i det internationella samarbetet stödja fria medier och verka för att journalister kan verka fritt utan hot att fängslas. Dawit Isaak och Gui Minhai är båda svenska journalister som sitter fängslade sedan lång tid. Sveriges regering bör tillämpa alla tillgängliga metoder för att möjliggöra för dem att per omgående frisläppas och återvända till Sverige. Under 2022 ska också den kommission som inrättades genom ett initiativ från Moderaterna, om granskning av turerna kring Gui Minhai och Dawit Isaak, redovisa sina resultat.

Sveriges internationella samarbete och mänskliga rättigheter

Sveriges förmåga att värna våra intressen och värderingar i en föränderlig omvärld är avgörande för vårt välbefinnande och vår säkerhet. I detta ska våra värderingar vara styrande. I tider av nya utmaningar och ökad styrka i gamla utmaningar är det viktigt att Sverige tillsammans med andra likasinnade länder arbetar för att mänskliga rättigheter beaktas

såväl i vårt närområde som globalt. Mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling är ett mål i sig själv, inte enbart ett medel för att uppnå välstånd och säkerhet. Krig, konflikter och förtryck utsätter människor för obeskrivliga fasor. Sverige ska i sina internationella relationer verka för att de länder och individer som utsätter sin befolkning för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott ställs till ansvar för sitt handlande.

Att bygga allianser mellan fria demokratiska länder utgör en bra grund för att stärka respekten för mänskliga rättigheter i vår omvärld. De mänskliga rättigheterna är universella och respekten för dessa är inte förhandlingsbar. De mänskliga rättigheterna och individens frihet tillgodoses bäst genom demokratin och dess institutioner. Det svenska intresset och de svenska värderingarna bör ligga till grund för det utrikespolitiska arbetet för demokrati och frihet.

Bidenadministrationen i USA skapar nya förhoppningar och förutsättningar för ett bättre transatlantiskt samarbete gällande säkerhet, demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel, klimatomställningen och nya teknologier. Såväl president Biden som utrikesminister Blinken har tydligt deklarerat att USA är tillbaka och vill skapa gemensam säkerhet med allierade. Sverige och Europa behöver nu svara upp mot det återuppvaknade amerikanska intresset för samarbete och ta fram en gemensam agenda. Ska de liberala demokratierna kunna stå upp mot säkerhetsutmaningarna från auktoritära länder som Ryssland och Kina måste vi samordna våra ansträngningar. Sverige ska verka för att närma sig USA i den allians av demokratier som Biden sagt sig vilja knyta närmare USA. Kinas agerande gentemot demokratier och systematiska övergrepp mot de mänskliga rättigheterna är ett exempel där Sverige behöver samarbeta med andra länder och inom internationella organisationer för att bekämpa dessa.

Sveriges utlandsmyndigheter är viktiga i arbetet för demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Regeringen behöver därför regelbundet inventera att de svenska ambassaderna har erforderliga resurser och verktyg för att aktivt verka för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer med ett speciellt fokus på flickors och kvinnors rättigheter. Detta är av särskild betydelse i de länder som använt covid-19 som ursäkt för att införa undantagstillstånd och satt demokratiska principer och mänskliga rättigheter på undantag.

Sveriges internationella samarbete, på olika nivåer och inom olika organisationer, utgör en viktig del i arbetet för respekt för de mänskliga rättigheterna – såsom Nordiska rådet, Europarådet, OSSE, FN och dess organ. Det svenska EU-medlemskapet är i särklass avgörande för Sveriges möjlighet att påverka respekten för de mänskliga rättigheterna såväl i vår närmiljö som globalt. Sverige bör vara en vakthund för att de organisationer där Sverige är medlem fokuserar på frågor inom sitt kompetensområde. Ingen kan göra allt. Den organisation som försöker inkludera alla områden missar ofta sitt fokus, vilket kan bidra till att organisationen inte uppnår sitt ursprungliga mål. Sveriges globala engagemang och säkerhet formas i samarbete med andra. Det är solidaritet och inte neutralitet som bör vara ledorden. Sverige är en del av den fria demokratiska världen, och för att så förbli behöver Sverige värna den transatlantiska och europeiska säkerhetsordningen.

EU:s östliga partnerskap kombinerar handel och ekonomisk utveckling med mänskliga rättigheter och demokrati. Det östliga partnerskapet används av EU för att söka nå en säkrare och tryggare värld med respekt för mänskliga rättigheter genom att inkludera handel och ekonomisk tillväxt.

Sverige är under 2021 ordförande för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). OSSE bildades 1975 under det kalla kriget med Helsingforslutakten som sitt grunddokument kompletterat med Parisavtalet 2015. Enligt de ingångna avtalen, vilka samtliga medlemsländer inklusive dåvarande Sovjetunionen signerat, fastställer att det är den europeiska säkerhetsordningen som utgör grunden för medlemskap. Den europeiska säkerhetsordningen inkluderar det breda säkerhetsbegreppet, det vill säga politiska överenskommelser, ekonomi och miljö samt mänskliga rättigheter och demokrati.

Samtliga medlemsländer i OSSE har skrivit under på att bjuda in övriga länder att observera de nationella valen. Under alla tidigare år fram till och med 2020 har OSSE observerat parlaments- och presidentvalen i Ryssland. 2021 avstår OSSE från att observera parlamentsvalet i Ryssland då den ryska regimen använder covid-19 som ursäkt för att begränsa valobservationen. Enligt Ryssland tilläts endast ett minimalt antal observatörer att delta, vilket skulle omöjliggjort för OSSE att genomföra en fullvärdig valobservation. Även den nationella valobservatörsorganisationen Golos har förbjudits att observera valet och klassificerats som utländsk agent.

OSSE lider av beslutsinkompetens då det krävs konsensus minus ett för att församlingen skall vara beslutskompetent. Vidare fastställs budgeten årligen, vilket allt oftare drar över tiden och sker retroaktivt. I syfte att effektivisera OSSE behöver formerna för beslutsfattande reformeras liksom budgetbesluten och även villkoren för genomförandet av OSSE:s aktiviteter vilka syftar till att värna att OSSE:s fundament, den europeiska säkerhetsordningen, respekteras.

Europarådet grundades efter andra världskrigets slut med Sverige som en av tio medgrundare. Europa var då en kontinent i spillror. Europarådet verkar för att återuppbygga förtroendet för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Europarådet syftade till att krigets fasor aldrig mer skulle drabba Europa. Efter Sovjetunionens fall har flera före detta Sovjetrepubliker anslutit och även länderna på Balkan.

Dessvärre har utvecklingen mot demokrati och respekt för mänskliga rättigheter samt rättsstatens principer avstannat och även gått bakåt i flera av de 47 medlemsländerna. Rysslands villkorlösa återkomst till Europarådet och borttagandet av möjligheter för den parlamentariska församlingen att införa sanktioner är en oroande utveckling.

Inom såväl OSSE som Europarådet återfinns medlemsländer vars regimer förtrycker minoriteter, tystar oppositionella, startar krig, ockuperar grannländer och bedriver korruption – kort och gott länder vars regimer inte lever upp till organisationernas grundvalar. Baserat på de utmaningar som de två organisationerna står inför till följd av auktoritära regimers tilltagande inflytande krävs ett aktivt svenskt engagemang för reformer av organisationernas verksamhet och beslutsprocesser.

Mänskliga rättigheter är universella och uttryckta i FN-deklarationen om mänskliga rättigheter och bygger på respekt för varje enskild individ. Global handel är en grundbult i dagens samhälle. Marknadsekonomi bygger på det öppna samhället, vilket i sin tur utgår från att fundamentala mänskliga rättigheter tillämpas. Sverige har genom åren ett av tradition starkt engagemang för FN och dess underorganisationer. FN:s normativa regelverk har utgjort grunden för den internationella ordningen under efterkrigstiden men utmanas i nutid allt mer. Sverige har i egenskap av en stor bidragsgivare till FN ett stort ansvar för att ta på sig ett ledarskap till stöd för transparens, antikorruption och främjandet av reformprocesser inom FN och dess underorganisationer.

Religionsfrihet är en universell mänsklig rättighet som måste värnas. Enligt en överenskommelse i FN äger alla rätt till tanke-, samvets- och religionsfrihet. Rätten

inkluderar rätten att byta religion eller tro och att utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, undervisning eller andakt, enskilt eller tillsammans med andra. Trots FN-överenskommelsen lever en majoritet av jordens befolkning i varierande grad under religionsförtryck. Oavsett religionstillhörighet måste Sverige arbeta för att den universella rätten till den egna tron eller religionen respekteras.

Säkerhetsrådets möjligheter att uppnå konsensus om dagens världsomspännande utmaningar är kraftigt begränsade. Likaså gör inbyggda låsningar i Säkerhetsrådet inklusive vetorätten att ett reformarbete av FN är mycket svårt att genomföra. Att diktaturer som Kina under senare år har stärkt sina positioner inom FN-systemet är illavarslande. Inte minst när dessa använder sin position i syfte att utestänga andra mindre länder från viktiga FN-organ. Detta blev extremt tydligt under coronapandemin när Kinas agerande blockerade Taiwans möjlighet till medlemskap i WHO, ett medlemskap som hade varit till gagn för världens arbete med att bekämpa pandemin. FN skulle, rätt använt, kunna vara en mobiliserande kraft att räkna med för att finna globala lösningar på världsomspännande utmaningar.

Samtidigt kan FN:s resolutioner bidra till ökad demokrati, respekt för mänskliga rättigheter, fred och säkerhet samt möta klimathotets utmaningar om de används rätt. Ratificeringen av Arms Trade Treaty (ATT), som reglerar handeln med små och lätta vapen och förbjuder handel med vapen till krigförande stater, trädde i kraft den 24 december 2014. Den är ett exempel på när svenskt ledarskap inom FN kan bidra till en snabb och effektiv process inom FN-systemet. Agenda 2030 visar att FN:s medlemsländer kan komma överens om mål för utveckling. Rätt hanterade blir Agenda 2030:s sjutton globala mål redskap för mänskliga rättigheter, fattigdomsbekämpning, ekonomisk tillväxt och miljö. Sverige bör aktivt arbeta för att värderingar om rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och utveckling samt tillväxt skall utgöra självklara beståndsdelar i det internationella arbetet med genomförandet av Agenda 2030.

Ekonomisk tillväxt är positivt för mänskliga rättigheter. Med en förbättrad ekonomisk utveckling i ett land ökar förutsättningarna för att fler barn skall få möjlighet att delta i utbildning. Med ökad ekonomisk utveckling följer också en förbättrad arbetsmarknad, vilket kan motverka att människor hamnar i människohandel. ILO uppgav 2020 att 21 miljoner människor var offer för olika former av tvångsarbete, människohandel och slaveri. Av dessa exploaterades 4,5 miljoner människor i sexuell handel och var fjärde utsatt för tvångsarbete var barn. Sverige skall aktivt arbeta mot alla former av människohandel i internationella avtal och diplomatiska relationer med andra länder.

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Margareta Cederfelt (M)

Helena Storckenfeldt (M)

Boriana Åberg (M)

Jessika Roswall (M)